

בענין הגילוי הנפלא של רבינו בחיי

משה רבינו לא השיג את ירושת בנות צלפחד כי הלכה זו שייכת לשער הנו"ן שלא נתגלה לו

מסיני, שלמד מסיני שניתן עליו התורה ולא על שאר ההרים, מפני שהוא נמוך מכל ההרים, לכן גם הוא נתרצה מיד להינתן התורה על ידו.

מעתה יאירו עינינו להבין מה שאמר משה רבינו העניו מכל אדם לישראל: "והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתיו", כי הקב"ה בחר לגלות תורתו על ידי מי שהוא שפל באמת, שהרי מטעם זה בחר הקב"ה לתת את התורה בהר סיני שהוא נמוך מכל ההרים, ומטעם זה בחר הקב"ה גם כן לתת את התורה על ידי בהיותי שפל מכל אדם, לכן כל הדבר הקשה תקריבון אלי.

אולם מאחר שלא פירש כוונתו בבירור, ועלולים לטעות שתלה את הגדולה בעצמו, והרי שנינו במשנה (אבות פ"א מ"א): "חכמים היזהרו בדבריכם", לכן סיבב הקב"ה שמיד אחר כך נעלמה ממנו ההלכה של בנות צלפחד. ובאמת היה יכול להימנע מלומר להן בפני כל ישראל שאין הוא יודע את ההלכה והוא צריך לשאול את הקב"ה, אלא היה יכול לומר שימתינו עד שיתבונן לפי ההלכה מה דינו, וביני לביני ישאל את הקב"ה כדת מה לעשות.

אולם בהיותו עניו מכל אדם הודה ולא בוש, שאין הוא יודע את ההלכה והוא צריך לשאול את הקב"ה, כמו שכתוב: "ויקרב משה את משפטן לפני ה'", ובכך נתגלה לכל ישראל גודל ענוותנותו, והשכילו להבין כי מה שאמר: "והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי", היתה כוונתו כי בהיותו שפל מכל אדם יגלה הקב"ה את ההלכה על ידו.

הקב"ה עתיד לגלות לישראל תורה חדשה משער הנו"ן

כדרכה של תורה שנדרשת בשבעים פנים רחש לבי דבר טוב לבאר מה שאמר משה רבינו: "והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתיו". זאת

ויש לתמוה הפלא ופלא, איך יעלה על הדעת כי משה רבינו אדון כל הנביאים שהתורה הקדושה העידה עליו (במדבר יב-ג): "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", יכשל לומר דבר שנראה כאילו הוא מתגאה: "והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתיו", עד כדי כך שנענש על כך שנתעלמה ממנו הלכה זו של נחלת הבנות.

משה התכוון שהוא יברר הספקות בהיותו שפל מכל אדם

פתח דברינו יאיר לברר מקחו של צדיק משה רבינו, מה שהתכוון באומרו: "והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתיו", על פי מה שכתב ה"קדושת לוי" (ליקוטים אבות) לפרש מה ששינוי במשנה (אבות פ"א מ"א): "משה קיבל תורה מסיני", ויש לדקדק על מה שאמר: "קיבל תורה מסיני", ולכאורה היה צריך לומר: "קיבל תורה בסיני".

וביאר בדברי קדשו על פי מה שמצינו כששלח הקב"ה את משה להוציא את ישראל ממצרים, סירב תחילה באומרו (שמות ג-יא): "מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל ממצרים". ואילו כששלחו הקב"ה למסור את התורה לישראל והוא יהיה רבן של ישראל לא סירב כלל, וצריך ביאור היכן היתה ענוותנותו. ותירץ בלשון קדשו:

"אמנם אדרבא היא הנותנת, כי משה רבינו ע"ה הסתכל שהתורה תינתן על הר סיני, והטעם כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סוטה ה.) לפי שהוא נמוך מכל ההרים, וראה שאין התורה ניתנת כי אם על ידי השפל והגרוע מהכל, לכן מיד נתרצה שתינתן התורה על ידו, מחמת רוב ענוותנותו שחשב שאין בישראל גרוע ממנו, ואין התורה ניתנת כי אם על ידי השפל והגרוע מהכל. וזהו משה קיבל תורה, וקשה כנזכר והיכן ענוותנותו. לזה אמר

בפרשתנו פרשת פנחס אנו למדים על חמש בנות צלפחד משבט מנשה, שאביהן מת במדבר ולא השאיר אחריו בנים כי אם בנות, והנה כל שבט קיבל נחלה בארץ ישראל, ומן התורה הירושה נחלת הארץ עוברת רק לבנים, כי הבנות העומדות להינשא הן חלק בלתי נפרד מהשבט של הבעל, שמקבל את חלקו בנפרד. לכן כאן שצלפחד מת ולא השאיר אחריו בנים כי אם בנות, באו בטענה שיקבלו את הירושה מנחלת אביהם בארץ ישראל.

וזהו שאמרו אל משה (במדבר כז-ג): "אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא היו לו, למה יגרע שם אבינו מתוך משפחתו כי אין לו בן תנה לנו אחוזה בתוך אחי אבינו. ויקרב משה את משפטן לפני ה'. ויאמר ה' אל משה לאמר, כן בנות צלפחד דוברות נתן תתן להם אחוזת נחלה בתוך אחי אביהם והעברת את נחלת אביהן להן".

בהמשך הכתובים אנו למדים, כי משה רבינו אמר לבנות צלפחד שיהיו לנשים רק משבט מנשה, כדי שנחלת הארץ תישאר אצל השבט (שם לו-ו): "זה הדבר אשר צוה ה' לבנות צלפחד לאמר לטוב בעיניהם תהיינה לנשים, אך למשפחת מטה אביהם תהיינה לנשים, ולא תיסוב נחלה לבני ישראל ממטה אל מטה כי איש נחלת מטה אבותיו ידבקו בני ישראל".

ובכן דבר בעתו מה טוב להתבונן במה שכתוב (שם ה): "ויקרב משה את משפטן לפני ה'". ופירש רש"י: "נתעלמה הלכה ממנו, וכאן נפרע על שנטל עטרה לומר (דברים א-ז) והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי". וכן פירש רש"י (שם): "תקריבון אלי, על דבר זה נסתלק ממנו משפט בנות צלפחד".

חכמינו ז"ל: נעלמה ממושה ההלכה של בנות צלפחד משום שאמר: "והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי"

ישוב הפליאה: איך יעלה על הדעת שמושה רבינו שהעיד עליו הכתוב שהיה עניו מכל אדם יתלה הגדולה בעצמו

הקב"ה שהבטיח: "תורה חדשה מאתי תצא" הוא על שער הנו"ן מנו"ן שערי בינה שיתגלה לעתיד לבוא

מדרש: "עתיד הקב"ה להיות יושב בגן עדן... ודורש תורה חדשה שעתיד ליתן על ידי משיח"

זוהר (תיקון כא נא): "עתיד לאתגליא קוב"ה למשה באורייתא בגלותא בתראה כגוונא דפורקנא קדמאה". פירוש, עתיד הקב"ה להתגלות למשה בתורה בגלות האחרונה [היינו בגאולה מהגלות] כמו שהתגלה לו בתורה בגאולה הראשונה ממצרים.

"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"

יש להעיר בזה מדברי הזוהר הקדוש (פרשת בשלח נד). שמפרש דברי הנביא (מיכה ז-טו): "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". וקשה מאחר שהכתוב מתחיל בלשון נוכח "צאתך", היה לו לומר "אראך" בלשון נוכח ולא "אראנו" בלשון נסתר. ומתוך הזוהר שהכוונה בזה על משה רבינו, כלומר הקב"ה אומר לישראל: "כימי צאתך מארץ מצרים", שיצאתם משם על ידי משה רבינו, כן "אראנו נפלאות" למשה לעתיד לבוא, ועל הנפלאות הללו יאמרו משה ובני ישראל את השירה לעתיד לבוא.

והנה בזוהר הקדוש (חלק א השמטות רסא): דורש פסוק זה: "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" - נפלאות היא אותיות "נ" פלאות" שהוא שער הנו"ן מבינה שיתגלה לעתיד לבוא. מעתה כאשר נצרף את שני הפירושים של הזוהר הקדוש, נשכיל להבין שהכוונה בזה על התורה החדשה שהיא שער הנו"ן שעתיד הקב"ה לגלות לעתיד לבוא, ועל כך אומר הקב"ה: "כימי צאתך מארץ מצרים", שנתתי לכם את התורה על ידי משה, "אראנו" למשה לעתיד לבוא כשיהיה משיח, "נפלאות" - נ' פלאות, שהוא שער הנו"ן שיגלה לו הקב"ה כדי שילמדו לישראל.

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין מה שאמר משה רבינו: "והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתי", כי בכך ביקש לחזק את ישראל לפני פטירתו, כי אף שבעולם הזה לא גילה להם רק מ"ט שערי בינה, כי שער הנו"ן

וכל הצדיקים יושבים לפניו, וכל פמליא של מעלה עומדים על רגליהם, וחמה ומזלות מימינו של הקב"ה, ולבנה וכוכבים משמאלו, והקב"ה יושב ודורש תורה חדשה שעתיד ליתן על ידי משיח". הרי לנו דברים ברורים שעתיד הקב"ה לגלות את התורה החדשה לישראל על ידי מלך המשיח, וכבר אמרנו כמה פעמים כי דבר זה רמוז בשם משיח"ח נוטריקון מ'שיח י'גלה ש'ער ח'מישים.

נקדים עוד מה שמבואר בזוהר הקדוש (פרשת בראשית כה): כי משה רבינו שהיה הגואל הראשון ביציאת מצרים יהיה מלך המשיח לעתיד לבוא, ונרמז בכתוב (בראשית מט-י): "לא יסור שבט מיהודה, דא משיח בן דוד, ומחוקק מבין רגליו, דא משיח בן יוסף, עד כי יבא שיל"ה דא משה, חושבן דא כדא". פירוש שיל"ה בגימטריא משה"ה שיהיה משיח. וכן מבואר בזוהר הקדוש (פרשת משפטים קכ). רמז הכתוב (קהלת א-ט): "מה שהיה הוא שיהיה" - "מ'ה ש'היה ה'זא" ראשי תיבות משה, כלומר מה שהיה בגאולה הראשונה ממצרים על ידי משה רבינו, הוא שיהיה גם כן בגאולה האחרונה על ידו.

וכתב ה"אור החיים" הקדוש (בראשית מט-יא) ליישב איך זה מתאים עם המבואר שמלך המשיח יהיה מזרעו של דוד המלך, ויש אומרים שדוד המלך עצמו יהיה משיח, כי נשמת משיח תהיה כלולה מדוד המלך ומשה רבינו. נמצינו למדים מזה, כי משה רבינו שיהיה מלך המשיח, עתיד ללמד לישראל את התורה החדשה שיגלה הקב"ה לישראל,

נמצינו למדים מזה כי כמו שהיה משה הגואל הראשון בגאולת מצרים, ועתיד להיות הגואל האחרון בגאולה העתידה, כן בענין קבלת התורה שקיבל משה בהר סיני ולימדה את ישראל, עתיד הוא עצמו בגאולה העתידה ללמד לישראל את התורה בהשגות החדשות. וכן מבואר בתיקוני

ועוד מה שסיבב הקב"ה בעקבות זה שנתעלמה ממנו ההלכה של בנות צלפחד, על פי מה שאמר הקב"ה (ישעיה נא-ד): "כי תורה מאתי תצא". ודרשו במדרש (ויק"ר יג-ג): "אמר הקב"ה תורה חדשה מאתי תצא". וצריך להבין ענין התורה החדשה שיגלה לנו הקב"ה לעתיד לבוא.

ויש לומר הביאור בזה על פי מה ששינוי בגמרא (ראש השנה כא:): "חמישים שערי בינה נבראו בעולם, וכולן ניתנו למשה חסר אחד, שנאמר (תהלים ח-ו) ותחסרהו מעט מאלקים". אמנם מבואר בספרים הקדושים כי לעתיד לבוא בביאת המשיח יתגלה גם שער החמישים מנו"ן שערי בינה, ומקור הדבר ב"פרי עץ חיים" לרבינו האריז"ל (שער הברכות פרק ב):

"והנה כ' זו רמוז לכתר, והוא כתר דל"ב נתיבות חכמה דכתיב (איוב כח-ז) נתיב לא ידעו עיט, וכתר זה הוא שלא השיג משה רבינו ע"ה, כי הוא סוד ה' דנו"ן שערי בינה שנעלם ממשה, ולעתיד נאמר (ישעיה נב-ג) הנה ישכיל עבדי, בסוד (במדבר יב-ז) לא כן עבדי משה, בסוד (תהלים טז-ג) לקדושים אשר בארץ המה, דהיינו ישיגו כל ה' שערי בינה שבגימטריא המ"ה".

וכן כתב ה"אור החיים" בפרשת בלק על הפסוק (במדבר כד-ז): "יזל מים מדליו וזרעו במים רבים".

"הכוונה על פי דבריהם (שמו"ר ח-ו) כי כל איש ישראל קיבל מסיני חלק בתורה... ואמר כאן כי כל מה שמחדשים בתורה הוא מדליו, ממה שדלה דלה משה שהכל רמוז בתורה שבכתב. ואמר לשון דלי, לומר כי בערך פינה הגדולה אשר עתיד ה' לגלות לישראל בסוף הדורות בימי מלך המשיח, שהוא שער החמישים של בינה, כל המ"ט הם בגדר דלי בערכו, ואמר כי הגם שעתה הוא דלי, זרע ישראל יזכה לקחת מים רבים שהוא שער החמישים, והוא אומר וזרעו במים רבים".

מעתה לא נפלאות היא לומר, כי מה שאומר הקב"ה: "תורה חדשה מאתי תצא", הכוונה בזה על שער הנו"ן שעדיין לא נתגלה בעולם, עליו אומר הקב"ה שילמד את ישראל את כל סודות התורה הגנוזים בשער הנו"ן. וזהו ענין האור הגנוז שמבואר בגמרא (חגיגה יב). שגנוזו הקב"ה לצדיקים לעתיד לבוא.

הקב"ה ילמד תורה חדשה לישראל על ידי מלך המשיח

והנה מצינו במדרש (ילקוט שמעוני ישעיה כו רמז תכט): "עתיד הקב"ה להיות יושב בגן עדן ודורש,

יומתק להבין בזה מה שמבואר ב"לקוטי תורה" להאריז"ל (ואתחנן על הפסוק ויתעבר ה' בי), כי משה רבינו זכה להשיג שער הנו"ן בעת פטירתו, ונרמז בפסוק (דברים לד-א): "ויעל מערבות מואב אל הר נבו". ומבאר השל"ה הקדוש (פרשת ואתחנן) הכוונה בזה, כי הר נבו רומז על שער הנו"ן שכן נב"ו הוא אותיות נ' בו.

ויש להוסיף כי מוא"ב בגימטריא מ"ט, וזהו: "ויעל משה מערבות מואב", שעלה ונתעלה מעריבות ומתיקות של מ"ט שערי בינה בגימטריא מוא"ב, "אל הר נבו" - נ' בו, הוא שער הנו"ן. ולפי דברי ה"שפת אמת" יש לומר, כי מטעם זה זכה משה בעת פטירתו לגילוי שער הנו"ן דוקא בערבות מואב שהוא מסע הנו"ן המכוון כנגד שער הנו"ן.

הנה כי כן הרווחנו להבין הטעם שנענש משה רבינו כביכול, שנתעלמה ממנו ההלכה של בנות צלפחד משום שאמר: "והדבר אשר יקשה מכם תקריבו אלי ושמעתי". כי באמת אין זה עונש, אלא שבכך רצה הקב"ה להראות לכל ישראל, שנתעלמה הלכה זו ממשה כי היא משער הנו"ן שעדיין לא נתגלה לו.

אך עם כל זה כשהגיש משה את משפטן לפני ה', גילה לו הקב"ה את ההלכה שהבנות יורשות במקום הבנים, כי ראוי הוא משה שיגלה הקב"ה על ידו את שער הנו"ן, אלא שבעולם הזה עדיין לא זכו ישראל לתורה חדשה שיגלה לנו הקב"ה רק לעתיד לבוא, ועל ידי זה השיגו כל ישראל כי מה שאמר להם משה: "והדבר אשר יקשה מכם תקריבו אלי ושמעתי", לא היתה כוונתו להתגאות, אלא רצה לחזקם שלעתיד לבוא יגלה להם הקב"ה את שער הנו"ן על ידי משה.

הטעם שנתגלה שער הנו"ן על ידי הירושה של בנות צלפחד

ונראה לבאר לפי זה הטעם שגילה הקב"ה שלא השיג משה שער הנו"ן על ידי הטענה של בנות צלפחד, בהקדם לבאר הטענה של בנות צלפחד שרש"י מעיד עליהן (במדבר כז-ד) שהיו חכמניות: "אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא היו לו, למה יגרע שם אבינו מתוך משפחתו כי אין לו בן תנה לנו אחוזה בתוך אחי אבינו".

הביאור בזה על פי מה שמצינו שארץ ישראל ניתנה לישראל בזכות התורה, כמו שכתוב (תהלים קה-מז): "ויתן להם ארצות גוים ועמל לאומים

לפי המבואר בזוהר הקדוש כי משה רבינו יהיה מלך המשיח נמצא שהוא עתיד לגלות לנו את שער הנו"ן

משה רבינו שאמר "והדבר אשר יקשה מכם תקריבו אלי" רמז שהוא עתיד לגלות לישראל שער הנו"ן

רבינו בחיי: אות נ' של "משפטן" היא רבתי לרמז שמשפט בנות צלפחד היה משער הנו"ן שלא השיג משה

בהלכה של בנות צלפחד נתגלה כי משה שלא השיג את שער הנו"ן בעולם הזה ישיג אותו לעתיד לבוא

וזה שאמר את משפטן לפני ה', כי נעלם ממנו המשפט הזה כנו"ן שלפני ה', הוא השער העליון שער החמישים".

בענין זה מצינו ב"שפת אמת" (פרשת מסעי שנת תרנ"ד) שהביא את דברי רבינו בחיי, והוסיף לבאר בזה הטעם שנמסר במסורה לכתוב את האות נ' של מילת "משפטן" נ' רבתי, לרמז כי משפט זה שייך לשער הנו"ן שהוא גדול יותר מכל השערים. והוסיף לן עוד חידוש גדול, על פי מה שהביא רש"י בפרשת מסעי (שם לג-א) שנסעו ישראל במדבר מ"ב מסעות,

והנה ברש"י בפרשתנו (שם כו-ג) מבואר כי אחרי פטירת אהרן חזרו ישראל לאחוריהם שמונה מסעות [הכוונה בזה כמו שפירשו המפרשים כוונת רש"י, כי בעצם נסעו לאחוריהם שבעה מסעות מהר ההר עד מוסרה, ואחר כך נסעו במסע אחד כל שבעה המסעות ממוסרה עד הר ההר], נמצא לפי זה כי בסך הכל נסעו ישראל במדבר חמישים מסעות כנגד נ' שערי בינה, לפי זה אומר ה"שפת אמת" בלשון קדשו:

"בענין המסעות שתלה הכתוב ביציאת מצרים, נראה דכמו שנזכר יציאת מצרים נ' פעמים בתורה כמו שכתב בזוהר הקדוש, לרמז שיצאו ממ"ט שערי טומאה ונכנסו בנ' שערי בינה, וכמו כן יש נ' שבתות בשנה שבכל שבת נפתח אחד משערי בינה הנ"ל, כמו כן היה באלה נ' מסעות לפי מה שכתב רש"י שחזרו לאחוריהן ח' מסעות נמצא שהם חמישים, ויתכן שזו המסע האחרונה בעבר הירדן היה מול שער הנ".

לפי זה מבאר ה"שפת אמת" כי מטעם זה נעלם ממשוה רבינו משפטן של בנות צלפחד, דוקא בערבות מואב שהוא המסע הנו"ן כנגד שער הנו"ן, כי משפט זה היה שייך לשער הנו"ן מנו"ן שערי בינה שלא נתגלה למשה.

שנעלם ממנו לא היה יכול לגלות להם, עם כל זה "והדבר אשר יקשה מכם", כי הוא שייך לשער הנו"ן שעדיין לא נתגלה, "תקריבו אלי" בזמן הגאולה העתידה, "ושמעתי", כי אז יגלה הקב"ה לישראל תורה חדשה משער הנו"ן על ידי משה רבינו. וזהו שדקדק לומר "תקריבו" אותיות "תקריבו", כלומר שתקריבו אלי הספיקות משער הנו"ן ושמעתי.

נמצא לפי זה כי משה רבינו העניו מכל אדם, לא עלתה על דעתו להתגאות ח"ו אפילו בשמץ קל של גאווה, אלא אדרבה התנצל לפני ישראל שלא היה יכול למסור להם את כל טעמי התורה, כי לא זכה בעולם הזה כי אם במ"ט שערי בינה, וחיזקם שבגאולה העתידה ישלים הקב"ה לגלות לו גם את כל הדברים הקשים השייכים לשער הנו"ן. אך עם כל זאת מאחר כי מי שלא הבין כוונתו העמוקה של משה רבינו, היה עלול לטעות שבדברים אלו יש שמץ של גאווה לתלות הגדולה בעצמו, לכן היה צריך לתקן דיבור זה כי הקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה.

הלכה זו של בנות צלפחד קשורה לשער הנו"ן

בדרך זו במסילה נעלה לבאר מה שנענש משה על כך, שנעלמה ממנו הלכה זו של בנות צלפחד, על פי מה שמצינו חידוש גדול בדברי רבינו בחיי כאן, כי משפט בנות צלפחד היה משער הנו"ן שלא נתגלה למשה, הנה הדברים בלשון קדשו:

"אפשר מי שכתוב בו (במדבר יב-ז) בכל ביתי נאמן הוא, והיה בקי בכל סתרי התורה ותעלומות חכמה, האיך אפשר שלא ידע הדין הקל הזה... יתכן שנאמר שתהיה אות הנו"ן סימן ורמז על שער החמישים שלא ידעו כלל ולא נמסר לו, כי הוא לפני ה' כענין הפנימיות הדק שאינו מושג,

בענין שער הנו"ן אנו בבחינת בנות צלפחד

והנה כאשר נתבונן נראה כי כעין המשפט של בנות צלפחד קרה לכל בית ישראל בענין שער הנו"ן, כי בעולם הזה לא זכו ישראל רק למ"ט שערי בינה שהשיג משה רבינו, אבל זאת נחמתנו בענייניו שלעתיד לבוא יקיים הקב"ה את הבטחתו: "תורה חדשה מאתני תצא", שיגלה לישראל גם את שער הנו"ן על ידי משה רבינו שיהיה מלך המשיח, והרי זה כעין בנות צלפחד שהן עצמן לא זכו לעסוק בתורה, אבל יצאו מהן בני העוסקים בתורה.

לכן סיבב הקב"ה שנתגלה שאלתן של בנות צלפחד למשה שלא ידע לענות עליה, כדי לגלות בכך לישראל שבעולם הזה לא השיג משה את שער הנו"ן, לכן לא ידע את ההלכה של בנות צלפחד שהיא קשורה לשער הנו"ן, אבל מצד שני כשהקריב את משפטן לפני ה' גילה לו הקב"ה את ההלכה, לרמוז בכך שהוא עתיד להשיג את שער הנו"ן בגאולה העתידה ולגלותו לישראל.

בכך סיבב הקב"ה לעשות תיקון נפלא למה שאמר משה לישראל: "והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתי", שהרי נתגלה למפרע שלא היתה כוונתו ח"ו להתגאות, אלא התכוון לרמוז לישראל שאפילו אם יקשה להם דבר, משום ששייך לשער הנו"ן שעדיין לא השיגו בעולם הזה, עתיד משה רבינו עצמו לגלות להם לעתיד לבוא כשיהיה מלך המשיח, וילמדם את התורה החדשה שיגלה הקב"ה לישראל משער הנו"ן.

ופירש הרמב"ן מה שכתוב: "פן יש בכם שורש פורה ראש ולענה", כי מחשבה מוסתרת דקה מן הדקה של כפירה בה', היא בגדר שורש מר שעלול לצמוח בפועל אצל אחד מצאצאיו בדורות הבאים ה' ישמרנו, הנה הדברים בלשון קדשו:

"ואמר פן יש בכם וגו' אשר לבנו פונה היום, על הנפתה כבר לעבודה זרה והוא בלבו מאמין בה היום הזה. או פן יש בכם שורש רע שיפרח וישגה, ובימים הבאים יוציא פרחים רעים ויצמיח מרורות, וזה על אשר איננו פה עמנו היום [שעדיין לא נולד], כי האב שורש והבן נצר משרשיו יפרה, והזכיר השורש לומר כי הוא יכול להביא באלה הדורות הבאים, שהשורש אשר ממנו יצמחו הוא לפני היום, והוא בא בברית ובאלה הזאת. ואמר פורה ראש, לרמוז כי משורש מתוק לא יצא מר, וכל אשר לבנו שלם עם השם הנכבד ולא הרהר כלל בעבודה זרה לא יוליד מודה בה".

הנה כי כן מבואר היטב מה שהזכירו בנות צלפחד בדבריהם: "אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח כי בחטאו מת", כי אם היה בעדת קרח שחלקו על משה ותורתו, הרי יש מקום לומר שהוא בבחינת שורש פורה ראש ולענה שיצאו ממנו בני שאינם הגונים, לכן אין ראוי לתת נחלתו לבנותיו בתקוה שיצאו מהם בני הגונים העוסקים בתורה.

אולם מאחר שלא היה בעדת קרח שחלקו על משה ותורתו, אם כן לא היה בבחינת שורש פורה ראש ולענה, הן אמת שבחטאו מת, אבל על זה הרי יש כפרה בעונשי הגיהנם, נמצא שעדיין אפשר שיצא ממנו על ידי בנותיו זרע ברך ה' שיעסקו בתורה, לכן ראוי שבנותיו יקבלו את נחלתו בארץ ישראל.

יירשו, בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו הללויה". ופירשו במדרש תנחומא (פרשת קדושים אות יא): "כל מה שנטל הקב"ה מהגוים נתן לישראל ארצות כסף וזהב שדות וכרמים וערים, ולא נתן להם כל אלו אלא כדי שיתעסקו בתורה, שנאמר בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו הללויה".

וזהו ששינונו בגמרא (ב"ב קנח:): "אורא דארץ ישראל מחכים". וכן מבואר במדרש (ב"ר טז-ד) על הכתוב (בראשית ב-יב): "וזהב הארץ ההיא טוב, מלמד שאין תורה כתורת ארץ ישראל, ולא חכמה כחכמת ארץ ישראל". לכן בנות שפטורות מלימוד התורה אינן מקבלות ירושה בארץ ישראל, כי אם בני המצויים בלימוד התורה, והבנות מקבלות חלק בארץ ישראל על ידי החלק של בעליהן.

על כך באו בנות צלפחד בטענה, כי מאחר שאביהן לא השאיר אחריו בנים כי אם בנות, מן הראוי שהן יקבלו בירושה את החלק של אביהן, כי הן אמת שהן עצמן פטורות מלימוד התורה, אבל הרי הן עתידות להוליד בנים שיעסקו בתורה ויקבלו את חלקם בנחלת הארץ, ועל ידי זה יקימו שם לאביהם.

בנות צלפחד הוכיחו שאביהם לא היה שורש פורה ראש ולענה

בדרך זו נבאר מה שהתחכמו לומר: "אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא היו לו", על פי מה שכתוב (דברים כט-יז): "פן יש בכם איש או אשה או משפחה או שבט אשר לבנו פונה היום מעם ה' אלקינו ללכת לעבוד את אלהי הגוים ההם, פן יש בכם שורש פורה ראש ולענה".

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ז - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה